

Vihreän siirtymän rahoitus, sääntely ja DNSH

Emma Terämä, ympäristöministeriö
SYS 12.9.2024

Sisältö

- DNSH-periaate ja vihreä siirtymä
- Ministeriönäkökulma ja etusijamenettely
- Yhden luukun palvelut ja virastouudistus

- **DNSH-periaate ja vihreä siirtymä**
- Ministeriönäkökulma ja etusijamenettely
- Yhden luukun palvelut ja virastouudistus

Mistä DNSH tulee?

- EU:n taksonomia-asetuksella (852/2020) luokitellaan *taloudellisia toimintoja sijoitusmielessä* sen mukaan, mikä katsotaan ympäristön kannalta kestäväksi ja millaisin ehdoin sisältäen yleiset periaatteet, tiedonantovelvoitteet ja
 - Artikla 9: ympäristötavoitteet
 1. **ilmastonmuutoksen hillintä** (esim. uusiutuvan energian tuotanto, puhdas liikenne)
 2. **ilmastonmuutokseen sopeutuminen**
 3. **vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojele** (esim. puhtaat vedet)
 4. **siirtyminen kiertotalouteen** (esim. materiaalien tehokkaampi uudiskäyttö, tuotteiden elinkaaren pidentäminen)
 5. **ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen** (esim. muiden kuin kasvihuonekaasujen vähentäminen)
 6. **biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojele ja ennallistaminen** (esim. kestävät maataloustoimet)

Mistä DNSH tulee?

- Artikla 17: merkittävä haitta ympäristötavoitteille '*significant harm*'.
- Artikla 19: vaatimukset teknisille arviointikriteereille. Teknisten arviointikriteerien tulee olla *selkeät ja ymmärrettävät*, niin ympäristöammattilaisille kuin yrityksille ja rahoitusalan ammattilaisille. Lisäksi niiden on oltava *tieteelliseen näyttöön* perustuvia ja *teknologianeutraaleja*, ja ottaa huomioon toiminnon koko *elinkaari*.

Eri taloudellisten toimintojen tekniset arviointikriteerit määritetään komission delegoiduissa säädöksissä/asetuksissa.

Taksonomia-asetus eli kestävän rahoituksen luokitusjärjestelmä on raportointilainsäädäntö tietyille rahoitusmarkkinoilla toimiville tahoille.

DNSH – nyt vihreän siirtymän tukena

- Alkoi rahoitusmarkkinalainsäädännön osana, mutta
 - Euroopan komissio: elpymis- ja palautumistukivälineessä (RRF) toimenpiteiden kriteerinä
 - Kaikki toimet DNSH-mukaisia
 - Ilmasto- (ja/tai ympäristö-) myönteiset toimet toimintoluokitusten mukaan → vihreän siirtymän toimet
 - Myös muita EU-rahoitusinstrumentteja DNSH:n piirissä: aluekehitysrahasto (EAKR), InvestEU, oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF).

DNSH ja vihreän siirtymän investoinnit

DNSH-periaate ohjaa kaikkea EU-varojen käyttöä

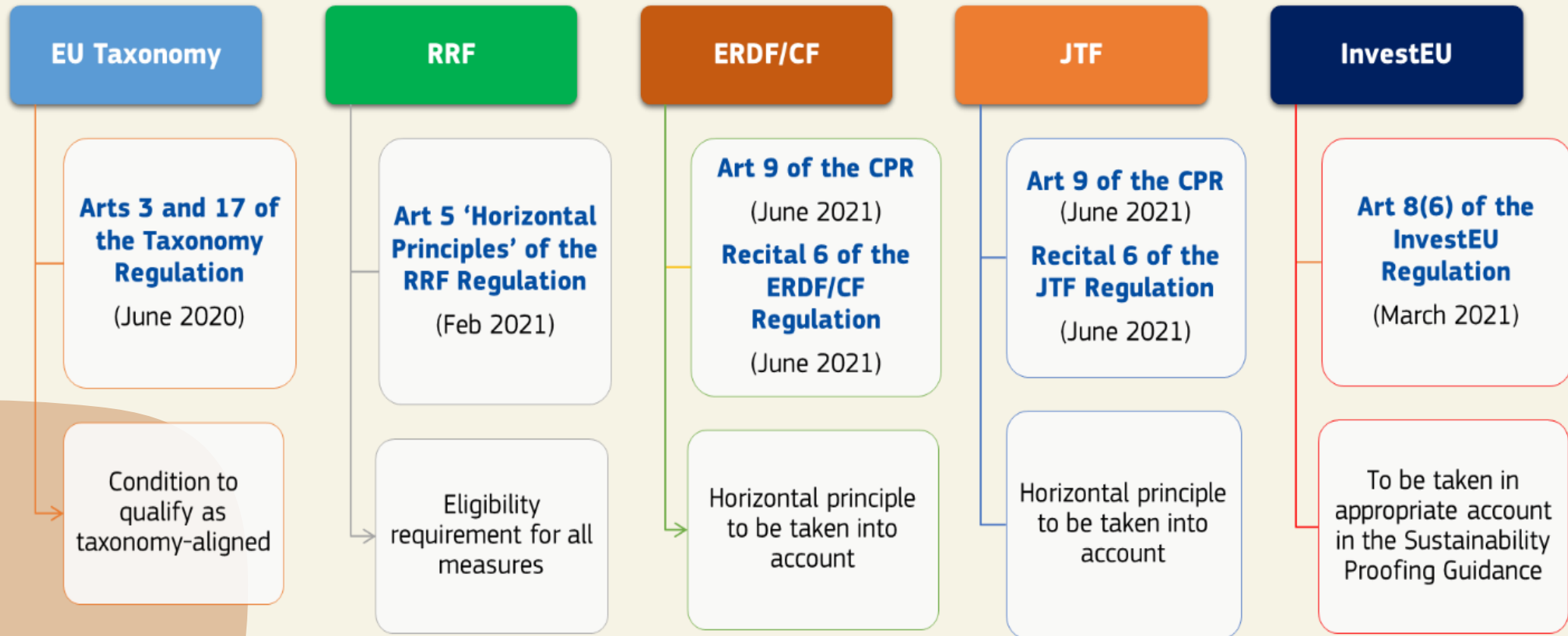
- kansallisesti sen noudattaminen sitoo mm. EU:n elpymisvälineen (RRF), Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) sekä REPowerEU –varojen käyttöä.
- Julkisen rahoituksen osalta esim. Ilmastorahasto oy asetti kynnysehdokseen investoinnin DNSH-periaatteen mukaisuuden.
- EU:n vihreän siirtymän rahoituksen piiriin päästäkseen tai [luvituksen etusijaa](#) hakeakseen toimija joutuu myös osoittamaan DNSH –periaatteen mukaisuuden.

2022-2024 käynnissä oli komission tukema '[DNSH in Finland](#)' hanke (Gaia ym.).

Huom! *Kun DNSH-periaatetta sovelletaan taksonomiaraportointivelvollisuuden ulkopuolissa yhteyksissä, ei välttämättä edellytä taksonomia-asetuksen delegoiduissa säädöksissä vahvistettujen teknisten arviointikriteereiden soveltamista.*

DNSH-periaatteen toimeenpano vaihtelee

Euroopan komission kehittyvä ohjeistus

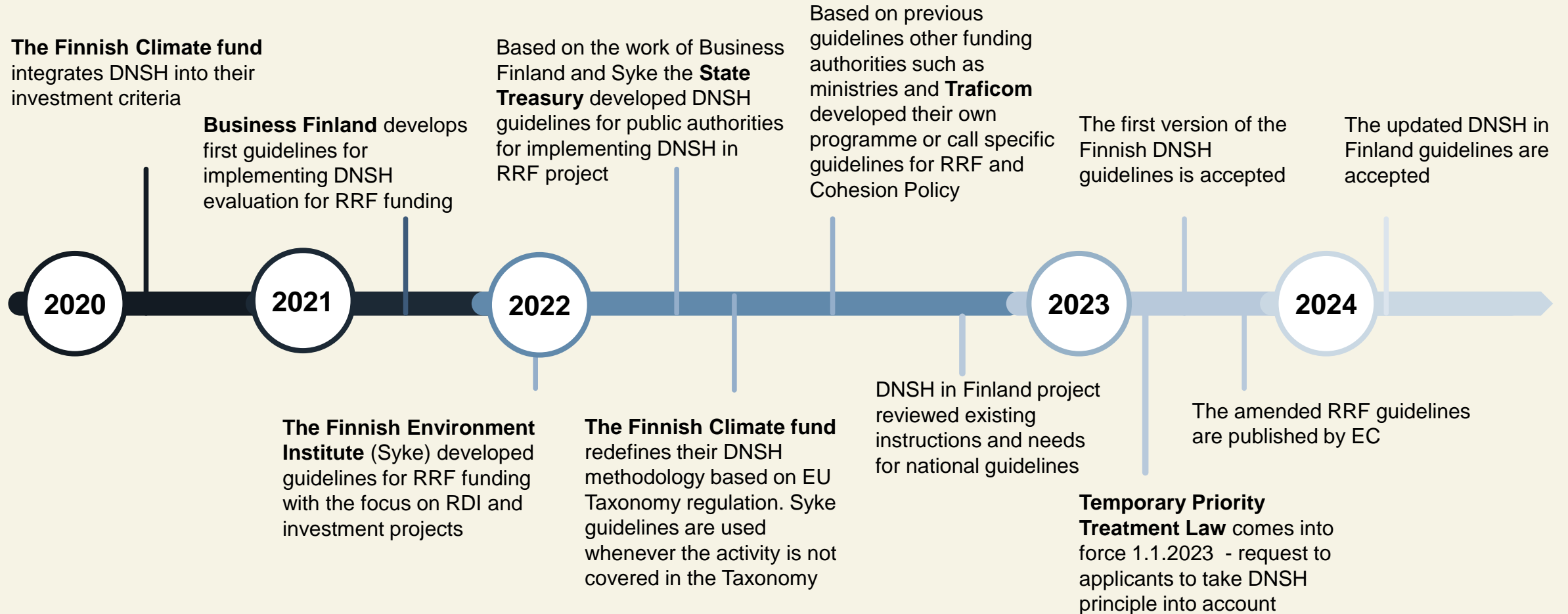
Tiedonanto (11.10.2023) koskien RRF-asetuksen mukaista rahoitusta hyödyntävien hankkeiden DNSH-arviointia täydensi 2021 alkaneen RRF-rahoituksen ohjeita

- Ohjeita ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen nojalla tehtävään haitta-arviointiin liittyvistä avainkysymyksistä: haitta-arviointi on tehtävä kaikista toimenpiteistä (kohta 2.1), mutta tiettyjen toimenpiteiden osalta arviointi voidaan tehdä yksinkertaistetussa muodossa (kohta 2.2);
- EU:n ympäristölainsäädännön ja vaikutustenarviointien merkitys (kohta 2.3);
- Arvioinnin perusperiaatteet (kohta 2.4); ja
- Luokitusjärjestelmäasetuksen (EU Taksonomia) teknisten arviointikriteerien sovellettavuus (kohta 2.5).

JRC:n huomioiden mukaisesti uusien rahoitusinstrumenttien (esim. SCF) ja tulevan MFF:n (post-2027) DNSH-ohjeistus kehittymässä.

Development of DNSH Guidelines for public funding in Finland

Further development needs around DNSH

Complexity of DNSH

There are complex issues within DNSH where there is not yet clear guidance, such as the lifecycle aspects of projects and investments, and the absence of thresholds for what is seen as "significant"

Monitoring and verification practices are still underdeveloped and need addressing to ensure compliance with DNSH during project lifecycle

Lack of competence both authority and applicant side

Need for sector specific guidelines, case examples, and capacity building.

DNHS, environmental permit and priority law

DNSH principle and national environmental permit processes clearly overlap. The compliance with DNSH principle for some of the environmental objectives is conditional for the applicant to get an environmental permit and project can get an environmental permit and still not be DNSH compliant. Risks of misunderstandings and need for clear efficient processes.

- DNSH-periaate ja vihreä siirtymä
- **Ministeriönäkökulma ja etusijamenettely**
- Yhden luukun palvelut ja virastouudistus

Näkökulmia vihreään siirtymään

”

Päätäjillä on vastuu ilmastokriisin ratkaisemisesta, luonnon monimuotoisuuden vahvistamisesta sekä tulevien sukupolvien hyvinvoinnista. Ylisukupolvista vastuuta kannetaan huolehtimalla vihreän siirtymän oikeudenmukaisuudesta.

Juhani Damski
kansliapäällikkö

Hallitusohjelmasta

- Suomella on käsillä erinomaiset mahdollisuudet hyötyä globaalista puhtaan siirtymän ja uuden teknologian ennustetusta investointiaallosta.
- Puhtaan luonnon merkitys Suomen kilpailutekijänä vahvistuu ja edelläkävijyys kiertotaloudessa luo uutta työtä ja liiketoimintaa.
- Yhteiskunnan toiminta käännetään luontopositiviseksi.
- Suomen ja EU:n TKI-rahoituksesta merkittävä osa on syytä suunnata puhtaan energian murrosta kiihdyttäviin hankkeisiin.

Ympäristöministeriön strategiasta katsottuna

Vihreä siirtymä ja ei merkittävää haittaa (DNSH) -periaate sopivat hyvin yhteen.

Yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyö ohjaa pääomia ja vihreän siirtymän toimia.

Julkinen rahoitus ei yksin ratkaise nykyisiä ympäristöhaasteita, vaan yksityisiltä toimijoilta tarvitaan merkittäviä panostuksia.

Julkisessa hallinnossa tarvitaan uudenlaista, poikkihallinnollista ajattelua, jotta vihreään siirtymään kytkeytyviä uusia rahoituskanavia voidaan parhaiten hyödyntää ja vauhdittaa tarvittavia investointeja.

Taloudelliset ohjauskeinot (ei merkittävää haittaa -periaate, kestävän rahoituksen taksonomia, green budgeting) toimivat myös sääntelyn apuvälineenä.

Yritys tai yhteisö

Yritys tai yhteisö / Luvat, ilmoitukset ja hakemukset / Vesi ja ympäristö / Vihreä siirtymä 2023–2026

Vihreän siirtymän hankkeet 2023–2026

Toiminnanharjoittaja voi pyytää etusijamenettelyn soveltamista vesitalouksien tai ympäristölupahakemuksensa käsittelyssä vuosina 2023–2026. Etusija mahdollistaa lupahakemuksen tavanomaista nopeampi käsittely aluehallintovirastossa.

Etusija annetaan sellaisten vihreää siirtymää edistävien hankkeiden lupahakemuksille, joiden toiminnassa on otettu huomioon ei-merkittävää haittaa -periaate (DNSH). Lupamenettely ja lupaharkinta eivät muutoin poikkea tavanomaisesta.

Etusija luvituksessa

- Etusija annetaan sellaisten vihreää siirtymää edistävien hankkeiden lupahakemuksille, joiden toiminnassa on otettu huomioon ei-merkittävää haittaa -periaate (DNSH). Lupamenettely ja lupaharkinta eivät muutoin poikkea tavanomaisesta.
- Hakijan täytyy erikseen pyytää pääsyä etusijamenettelyyn. Pyynnön yhteydessä on esitettävä selvitys ei-merkittävää haittaa -periaatteen toteutumisesta.
- Lausunnoilla ollut Yhden luukun HE-luonnos
 - Tavoitemääräaika 12 kk
 - Voimassaolon pidennys 2026 → 2030.

Millaiset hakemukset voivat saada etusijan?

Etusijan saavat hakemukset, jotka koskevat

- energiantuotantolaitoksia, jotka tuottavat energiaa uusiutuvalla energialla, sekä merituulivoimaloita ja niihin liittyviä vesitaloushankkeita;
- uusiutuvaan energiaan tai sähköistämiseen perustuvia fossiilisten polttoaineiden tai raaka-aineiden käyttöä korvaavia teollisuuden hankkeita;
- vedyn valmistusta ja hyödyntämistä, lukuun ottamatta vedyn valmistusta fossiilisista polttoaineista;
- hiilidioksidin talteenottoa, hyödyntämistä ja varastointia;
- akkutehtaita ja akkumateriaalien valmistusta, talteenottoa ja uudelleenkäyttöä;
- pumppuvoimaloita (sisältyvät uusiutuvan energian määritelmään);
- datakeskuksia, joissa hukkalämpö hyödynnetään (lausunnoilla ollut Yhden luukun HE-luonnos).

DNSH osana etusijaa

- DNSH-selvitys toteutetaan **yksivaiheisena menettelynä ja perustuen yleispiirteiseen arviointiin**. Yleispiirteisellä DNSH-selvityksellä hakija osoittaa ottaneensa huomioon DNSH-periaatteen ja aluehallintovirasto arvioi selvityksen riittävyden.
- DNSH-selvitykselle **ei aseteta minkään ympäristötavoitteen kohdalla haitan merkittävyyden raja-arvoja** (esimerkiksi raja-arvoja kasvihuonekaasupäästöille).
- AVI-käsittelylain (jatkossa uusi Laki eräiden ympäristöasioiden käsittelystä) 2 a §:n 1 momentin perusteella etusijamenettelyssä EU:n asetuksen 17 artiklan 2 kohta **(elinkaariarviointi) on jätetty ulkopuolelle**, joten DNSH-selvitys voi olla tältä osin suppeampi kuin muihin tarkoituksiin jo tehty DNSH-selvitys.
- Etusijamenettelyyn pyrkimisen yhteydessä ei sovelleta rahoitusinstrumenttien yhteydessä käytettyjä menettelyitä kuten erityistarkistuksia (esimerkiksi poissulkulistat).

Etusijamenettelyn DNSH-selvityksen tavoitteet

Arvioida etusijamenettelylle kehitettyjen DNSH-ohjeiden toimivuutta ja tarvetta niiden jatkokehittämiseen.

Tuottaa tietoa miten hakijat ovat kokeneet prosessin sekä siihen annetut ohjeet ja onko etusijamenettely täyttänyt sille asetetun tavoitteen nopeasta ja kevyestä käsittelystä.

DNSH-ohjeiden kehittämisen ohella tarkastellaan etusijamenettelyä hallinnollisesta näkökulmasta ja arvioidaan sen tehokkuutta.

Selvitys toteutettiin kirjallisin aineistoin ja haastatteluin.

Etusijaa oli hakenut kesän 2023 loppuun mennessä 11 yritystä, joista 7 haastateltiin.

Vuoden 2023 loppuun mennessä etusija oli myönnetty 26 hankkeelle.

Etusija-DNSH-selvityksen tuloksia

Aluehallintoviranomaiset

- Hakemukset pystyttiin käsittelemään nopeasti
- DNSH -kriteerit sisältävät osa-alueita, joita ympäristölupaprosessi ei kata
- Tarkastelu saattaa hyödyttää hakijaa, jonka tietoisuutta eri ympäristönäkökulmista prosessi mahdollisesti lisää, mutta tästä ei ole (vielä) näyttöä
- Nopeutettu prosessi edellyttää aina myös hakijan aktiivisuutta.

Toiminnanharjoittajat

- Mahdollisuus etusijaan ja aktiiviseen vuorovaikutukseen lupaviranomaisen kanssa koettiin positiivisesti
- Etusijan hakemisen ohjeistus oli hyvää
- Päätös etusijasta tuli nopeasti
- Etusijamenettelyn edellyttämä DNSH-arviointi voi tuottaa lisäkustannuksia
- Olisiko hankelistaus riittävä etusija määrittämiseksi ja voisiko sitä tarkentaa menettelyn jatkokehityksenä?

DNSH laajentaa eri ympäristönäkökulmien huomioimista.

Viestintää / tunnettuutta tulee entisestään parantaa, jotta vältetään

- mahdollinen negatiivinen mielikuva ("lupa myönnetään helpommalla")
- väärinymmärrys, että etusijaa varten tehty DNSH-selvitys olisi riittävä myös eri rahoitusinstrumenttien vaatimusten täyttämiseksi.

- DNSH-periaate ja vihreä siirtymä
- Ministeriönäkökulma ja etusijamenettely
- **Yhden luukun palvelut ja virastouudistus**

Yhden luukun palvelut ja virastouudistus

Lupa- ja valvontaviraston (LVV) perustaminen

Lupa- ja valvontaviraston lainsäädännön valmistelu YM-hallinnonalan lainsäädännössä

Virastouudistuksen toimeenpanohanke – VM-valmisteluvastuu

Yhden luukun lainsäädäntöhanke

Yhden luukun mallia edistävän luvituksen toteuttaminen: ”Tavoitteena on, että lupakäsittelyjä yhdistämällä hakemus johtaa lähtökohtaisesti yhteen viranomaispäätökseen ja valitusmahdollisuuteen”

Vesienhoidon ympäristötavoitteet ja niistä poikkeaminen

”Hallitus vastaa vesipuitedirektiivin vaatimukseen kansallisella lainsäädännöllä”

”Vesipuitedirektiivin mahdollistamat kansalliset joustot otetaan käyttöön”

Useita erillistoimia, kuten

Selvitetään mahdollisuus kompensatioon ympäristöluvan ehdoissa

Varovaisuusperiaate-selvitys

Arvioidaan mahdollisuus palauttaa lupamääräyksiin lupien tarkastamisen edellytyksiä

Automaatio, tavoiteajat

Etusijamenettelyn arviointi ja kehittäminen

Arvioidaan mahdollisuus säätää VN:lle mahdollisuus siirtää käsittely nopeutettuun menettelyyn (poikkeuksellisen tärkeät hankkeet)

Yhden luukun digitaalisten palveluiden hanke

Yhden luukun toimeenpanohanke

Lisätietoa

Ympäristöministeriön yhden luukun palvelujen hanke

ym.fi/yksiluukku

[Hankeikkuna: Yhden luukun palvelujen hanke, YM046:00/2023](#)

[Hankeikkuna: Yhden luukun lainsäädäntöhanke, YM063:00/2023](#)

[HE laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä eräksi muiksi siihen liittyviksi laeiksi](#)

(lausunnoilla 30.8.2024 saakka)

Valtion aluehallinnon uudistus

[VM aluehallinnon uudistus](#)

[HE valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi](#)

(lausunnoilla 30.8.2024 saakka)

Kiitos!

emma.terama@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

